

# START UP

## ΕΣΤΙΕΣ ΚΑΙΝΟΤΟΜΙΑΣ ΚΑΙ ΝΕΕΣ ΕΥΚΑΙΡΙΕΣ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗΣ

### ΤΗΣ ΝΕΦΕΛΗΣ ΛΥΓΕΡΟΥ

**Π**ρωτοπόρες start up εταιρείες έχουν εμφανιστεί σε όλη τη χώρα και δημιουργούν εστίες καινοτομίας και ευκαιρίες απασχόλησης. Κυρίως όμως επιδεικνύουν υψηλά επίπεδα ανταγωνιστικότητας, προσφέρουν βέλτιστες πρακτικές προς μίμηση και ρίχνουν φως στο αβέβαιο αύριο.

Χαρακτηριστικό παράδειγμα είναι ο νεοσύστατος κλάδος των εφαρμογών κινητής τηλεφωνίας που κατακτά σταθερά την παγκόσμια αγορά. Χωρίς καμία εξειδικευμένη τεχνολογική γνώση, ο Βασίλης Παπακώστας κατάφερε να υλοποιήσει μια τέτοια.

Το doctorASAP συνδέει άτομα που έχουν ανάγκη ιατρικής περίθαλψης με γιατρούς που βρίσκονται κοντά τους. Η εφαρμογή doctorASAP επιτρέπει στο χρήστη να δει στο χάρτη του κινητού του το κοντινότερο άτομο που είναι γιατρός, τις γλώσσες που μιλάει, καθώς και το τηλέφωνό του. «Η εφαρμογή μπορεί να χρησιμοποιηθεί παγκοσμίως. Υπάρχουν γιατροί από την Ινδία, την Ταϊλάνδη και την Αμερική που έχουν κατεβάσει την εφαρμογή και την τρέχουν καθημερινά», σχολιάζει ο δημιουργός της. «Επί επτά συναπτά έτη ασχολιόμουν με την εισαγωγή προϊόντων που έχουν παραχθεί αλλού. Τώρα έχω δημιουργήσει ένα προϊόν στην Ελλάδα και το εξάγω στον υπόλοι-

πο κόσμο. Πιστεύω ότι σε βάθος χρόνου οι εταιρείες τεχνολογίας στην Ελλάδα θα έχουν σημαντικότατο ρόλο στην αύξηση του ΑΕΠ και θα δημιουργήσουν θέσεις εργασίας. Ελπίζω οι φορείς της Πολιτείας να οσμιστούν αυτή την άνθηση και να σταθούν στο ύψος των περιστάσεων».

Η κρίση έχει ωθήσει όλο και περισσότερους νέους και στην ενασχόληση με την καλλιέργεια της γης, καθώς έχει χωρίς αμβολία ενισχυθεί το ρεύμα επιστροφής στον πρωτογενή τομέα. Αυτή τη φορά όμως η τεχνολογία αποτελεί εξαιρετικό βοηθό. Δείγμα της τάσης, η υπηρεσία xorafaki.gr, μια ιστοσελίδα για όσους έχουν γη, αλλά δεν ξέρουν πώς να την αξιοποιήσουν. «Τα τελευταία δύο χρόνια πολλοί ήταν εκείνοι που επικοινωνήσαν με την εταιρεία, καθώς ήθελαν να ασχοληθούν με τη γη, αλλά δεν ήξεραν πώς ή έψαχναν να βρουν τρόπους να την αξιοποιήσουν πιο αποδοτικά», σχολιάζει η δημιουργός της, Γιούλη Δοξανάκη. Ουσιαστικά πρόκειται για μια απόλυτα εξατομικευμένη μελέτη. Σ' ένα ερωτηματολόγιο, το οποίο είναι προϊόν της τεχνολογίας και της εμπειρίας των ειδικών, δίνονται όλες οι απαντήσεις που χρειάζεται η εταιρεία. Η ανάλυση του χώματος της γης είναι ιδιαίτερα σημαντική. Σε συνδυασμό

με τις απαντήσεις του ερωτηματολογίου καθορίζει το τεχνικό κομμάτι της μελέτης. Η μελέτη όμως δεν είναι μόνο γεωπονικού χαρακτήρα. Παράλληλα με τις τεχνικές καλλιέργειας, εξετάζονται και οι δυνατότητες εμπορικής διάθεσης του προϊόντος.

Η Ελλάδα του αύριο όμως έχει ανάγκη και από μικρές καινοτόμες εταιρείες στον τομέα των «ενεργειακά αυτόνομων μηχανών». Εταιρεία-πρότυπο στον τομέα αυτό είναι η Mezolif που δημιούργησε ο Γιάννης Σαχσαμάνογλου με έδρα το Κιλκίς και η οποία κατόρθωσε να πραγματοποιήσει αυτό που ανεπιτυχώς προσπαθούν πολυεθνικές εταιρείες. Κατασκεύασε έναν πρότυπο οικιακό ηλιακό ανελκυστήρα, ο οποίος, εκτός από την ενεργειακή οικονομία, προσφέρει μοναδικά πλεονεκτήματα ασφάλειας σε περιπτώσεις διακοπής του ρεύματος, σεισμού και πυρκαγιάς. «Η ιδέα ξεκίνησε από την απλή απορία ενός παιδιού και συγκεκριμένα της κόρης μου πριν από πέντε χρόνια. Κατάφερα χωρίς καθόλου κεφάλαια κάτι που ούτε πολυεθνικές εταιρείες είχαν καταφέρει. Χρησιμοποίησα τέσσερα χρόνια για να φτάσουμε στο σημείο να πιστεύουμε ότι μπορούμε να παρουσιάσουμε τον ηλιακό ανελκυστήρα σε ελληνικό αλλά και διεθνές επίπεδο». ■

# ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ



των Άγγελου Φίσκιλη και Μάτινας Κανάκη

Λαμβάνοντας υπόψη τη θέση, αντίθεση και σύνθεση νέων αναγκών και αξιών σε **περίοδο κρίσης**, οι ενεργοί πολίτες κάθε τομέα καλούνται να χρησιμοποιήσουν τις δυνατότητες, τις γνώσεις και το μεράκι τους για να συνεισφέρουν στη δημιουργία νέων κατευθύνσεων και νέων δυνατοτήτων επιχειρηματικής ανάπτυξης, με στόχο την κοινωνική δράση ως έκφραση της έμπρακτης συμμετοχής του πολίτη στη διαμόρφωση του εργασιακού του περιβάλλοντος, συνδυαστικά με την ενδυνάμωση της ίδιας της κοινωνίας μέσα από την εναλλακτική μορφή του **Κοινωνικού Συνεταιριστικού Επιχειρείν**.

Μια και η συμβατική ανάπτυξη φαίνεται να «ξεμένει από καύσιμα» και οι «κλασικές» μορφές οικονομίας να δυσπραγούν στο να χαράξουν στρατηγική υπό συνθήκες κρίσης και με τις υπάρχουσες δομές, τουλάχιστον για το ορατό και προβλέψιμο μέλλον, η Κοινωνική Επιχειρηματικότητα διαφαίνεται ως κοινωνική ανάγκη και επαγγελματική λύση.

**Ας δούμε ποια είναι να τα κύρια χαρακτηριστικά μιας Κοινωνικής Συνεταιριστικής Επιχείρησης (ΚοινΣΕπ):**

- **Αστικός συνεταιρισμός με κοινωνικό σκοπό**, αποτελούμενος από **κατ' ελάχιστον πέντε μέλη, φυσικά ή και νομικά πρόσωπα** (έως και το ένα τρίτο των δευτέρων εκτός των ΟΤΑ και των ΝΠΔΔ).

- Διαθέτει εκ του νόμου την **εμπορική ιδιότητα**.

- Προβλέπει **περιορισμένη ευθύνη των μελών**.

- Είναι ευέλικτη, με ελάχιστες διαδικασίες (δεν χρειάζεται πρωτοδικείο, είναι **ΑΤΕΛΩΣ δημιουργούμενη**, έχει μικρό μέγεθος κ.λπ.).

- **Μόνη η συμμετοχή με την ιδιότητα του μέλους** δεν προσδίδει εμπορική ιδιότητα στο μέλος και έτσι **δεν δημιουργεί ασφαλιστικές ή φορολογικές υποχρεώσεις**.

- Πρωταρχικός σκοπός των ΚοινΣΕπ είναι η **κοινωνική ωφέλεια**, δηλαδή η αύξη-

## Πολυτέλεια, κοινωνική ανάγκη ή επαγγελματική λύση;

ση της απασχόλησης και η στήριξη ευπαθών, ευάλωτων και ειδικών ομάδων αλλά και η προστασία συλλογικών αγαθών μέσω αναπτυξιακών, οικονομικών και κοινωνικών πρωτοβουλιών τοπικού, περιφερειακού ή ευρύτερου χαρακτήρα.

Το «**κέρδος**» των ΚοινΣΕπ **προέρχεται από δράσεις που εξυπηρετούν το κοινωνικό συμφέρον**, ενώ η μορφή αυτής της επιχειρηματικότητας έχει την **ικανότητα μετατροπής του «Κοινωνικού Κεφαλαίου» σε συντελεστή παραγωγής, κύριο ζητούμενο σε εποχές κρίσης**.

Οι ΚοινΣΕπ χαρακτηρίζονται από **δίκαιη και δημοκρατική συμμετοχή**. Κάθε μέλος έχει μία ψήφο, ανεξαρτήτως συνεταιριστικών μερίδων που κατέχει. Έτσι το κεφάλαιο δεν καθορίζει τις αποφάσεις. Ταυτόχρονα, λειτουργούν με **αρχές διαφάνειας**, ενώ τα μέλη της Διοικούσας Επιτροπής είναι και μέλη της ΚοινΣΕπ.

Η λειτουργία των ΚοινΣΕπ πρέπει στηρί-

ζεται σε συνεχή οικονομική δραστηριότητα και να χαίρει υψηλού βαθμού αυτονομίας. Όπως σε κάθε επιχείρηση, υπάρχει η ανάγκη ανάληψης έστω και μικρού επιχειρηματικού ρίσκου.

Η λειτουργία των ΚοινΣΕπ οφείλει να σέβεται απολύτως την εργατική νομοθεσία και έτσι οι εργαζόμενοι σε αυτή πρέπει να απολαμβάνουν κατ' ελάχιστο την από την εργατική νομοθεσία προβλεπόμενη αμοιβή για την εργασία τους, ενώ δίνεται η δυνατότητα περιορισμένης διανομής κερδών.

Ο ιδεατός τύπος ΚοινΣΕπ είναι αυτός που πληροί και κοινωνικά και οικονομο-επιχειρηματικά και συνεταιριστικά κριτήρια λειτουργίας.

**Πιθανά πεδία δραστηριοποίησης των ΚοινΣΕπ είναι:**

- **Καινοτόμος κοινωνική φροντίδα / αρωγή.**
- **Στοχευμένες υγειονομικές υπηρεσίες.**
- **Εκπαίδευση.**
- **Κοινωνική ένταξη.**



- Πολιτισμός / Προστασία πολιτισμικής κληρονομιάς.
- Κοινωνική στέγαση.
- Περιβαλλοντική προστασία / Οικολογία.
- Αγροτική παραγωγή / πώληση ΤΟΠΙΚΩΝ ειδών διατροφής.
- Ηθικό εμπόριο.
- Συγκοινωνίες / μετακίνηση / κοινωνικός τουρισμός.
- Παραδοσιακά επαγγέλματα.



### Οι κίνδυνοι της Κοινωνικής Επιχειρηματικότητας

Ο περιορισμός στα πεδία δραστηριοτήτων που έχουν «απορρίψει» οι άλλοι δύο τομείς, δηλαδή ο δημόσιος και ο ιδιωτικός, είναι ένας κίνδυνος. Ένας επιπλέον κίνδυνος είναι το να περιοριστούν σε ενταξιακές πρωτοβουλίες, στηριζόμενες μόνο σε αυτές, και να απω-

λέσουν την επιχειρηματική τους οπτική.

Για να αποφευχθούν οι κίνδυνοι αυτοί, μια ΚοινΣΕπ πρέπει συνεχώς να αναρωτιέται «Ποια είναι η κοινωνική ανάγκη που εξυπηρετώ;», ενώ δεν θα πρέπει να θέτει περισσότερους στόχους από αυτούς που μπορεί να επιτύχει.

Ταυτόχρονα, οι ΚοινΣΕπ θα πρέπει να λειτουργούν με ορθολογικό επιχειρηματικό πλάνο που να απαντά ειλικρινά στις βασικές ερωτήσεις κάθε επιχείρησης:

- Ποια είναι η αγορά σε αυτό το προϊόν / υπηρεσία που προσφέρουμε;
- Υπάρχουν άλλες επιχειρήσεις που καλύπτουν την ανάγκη αυτή; Είναι τελικά «ανταγωνιστές» ή μπορούν να γίνουν συνεργάτες;
- Έχει γίνει επαρκής ανάλυση δυνατών και αδύνατων σημείων, ευκαιριών και κινδύνων (SWOT analysis);

Αν η ιδέα μας δεν μπορεί να μετασχηματι-

στεί σε βιώσιμη επιχείρηση αλλά είναι κοινωνικού χαρακτήρα, ενδεχομένως να ταιριάζει περισσότερο σε λειτουργία κοινωνικού κέντρου, ΜΚΟ ή σε κάτι αντίστοιχο, ενώ αν έχει απλώς οικονομικό χαρακτήρα σε μια ιδιωτική κερδοσκοπική ή έναν απλό συνεταιρισμό ή κάτι άλλο.

Τέλος, σε κάποιες περιπτώσεις υπάρχει ο κίνδυνος να βρεθούμε χωρίς ρευστό, δεδομένου ότι δεν πραγματοποιούνται οι δαπάνες ταυτόχρονα με τα έσοδα και δεν υπάρχει μεγάλο αρχικό κεφάλαιο κίνησης εξαιτίας του ότι τα άτομα που τον αποτελούν είναι οικονομικά ασθενή.

Υπάρχουν, τέλος, και «ηθικοί κίνδυνοι», όπως αυτός του να «απομακρυνθούν» από το σύστημα αξιών τους που βασίζεται στη δημοκρατική λήψη αποφάσεων και στην προτεραιότητα του ανθρώπου έναντι του κεφαλαίου ή αυτός του να τυχουν «εκμετάλλευσης» από πολιτικές ή από παράγοντες / φορείς που συμπεριφέρονται καιροσκοπικά, προσεγγιζόμενες ή «βοηθούμενες» από αυτούς.

Τα πρώτα βήματα που θα πρέπει να κάνει όποιος θέλει να ασχοληθεί με τις ΚοινΣΕπ είναι επισκέψεις σε άλλες κοινωνικές επιχειρήσεις που δραστηριοποιούνται στο συγκεκριμένο ή σε παρεμφερή τομέα και σε ΜΚΟ που συμμετέχουν σε προγράμματα ανθρώπινου δυναμικού.

Ενημέρωση και δικτύωση μπορεί να λάβει ο ενδιαφερόμενος και από έρευνα στο internet, καθώς και από την ενημερωτική διαδικτυακή πύλη [www.koinsep.org](http://www.koinsep.org) που λειτουργεί εθελοντικά και απαντά στα συχνά ερωτήματα των ενδιαφερομένων.

### Παραδείγματα

Οι πρωτοβουλίες Κοινωνικής Επιχειρηματικότητας παγκοσμίως έχουν πολλά παραδείγματα να επιδείξουν. Καλύπτεται πάνω από το 10% της συνολικής μισθωτής απασχόλησης, προσφέροντας εκατό εκατομμύρια θέσεις εργασίας παγκοσμίως, 20% περισσότερες από τις πολυεθνικές επιχειρήσεις! (Πηγή: International Cooperative Alliance.)

Ένα παράδειγμα Κοινωνικής Επιχειρηματικότητας αποτελεί ο Συνεταιρισμός Escorower (Συνεταιρισμός Ανανεώσιμων Πηγών Ενέργειας στο Βέλγιο). Ξεκίνησε σαν ένας Μικρός Συνεταιρισμός Υδροηλεκτρικής Ενέργειας, που κατόρθωσε να πετύχει μια σύμβαση με την Τοπική Αυτοδιοίκηση του Eeklo για τη συνεταιριστική παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας με ανεμο-

## ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΑ ΜΕ ΜΕΛΛΟΝ

γεννήτριες, φωτοβολταϊκά, φυτικά λάδια. Σήμερα έχει σαράντα πέντε χιλιάδες μέλη και κεφάλαια περίπου 45 εκατ. ευρώ και προμηθεύει με ρεύμα πάνω από τριάντα πέντε χιλιάδες πελάτες, οι περισσότεροι μέλη του συνεταιρισμού.

Ένα δεύτερο είναι η Idea90, ουσιαστικά ένας Κοινωνικός Συνεταιρισμός Φροντίδας στην Ιταλία, που συστάθηκε από άνεργες γυναίκες και παρέχει υπηρεσίες παιδικής φροντίδας, επιθυμώντας, εκτός του τυπικού έργου της φροντίδας, να επικφέρει την επαγγελματική καταξίωση των υπηρεσιών παιδικής φροντίδας που προσφέρουν οι γυναίκες και δεν αποτιμούνται.

Άλλο παράδειγμα είναι ο Γερμανικός Στεγαστικός Συνεταιρισμός Bremer Höhe που δημιουργήθηκε για να εμποδίσει την πώληση ιστορικών κτιρίων σε επενδυτές.

Κλείνοντας, να αναφέρουμε πως ο **Τζορτζ Μπέρναρντ Σω** (1856-1950, Ιρλανδός συγγραφέας, Νόμπελ 1925) έλεγε πως «**οι άνθρωποι που πάνε μπροστά σε αυτό τον κόσμο είναι αυτοί που σηκώνονται, αναζητούν τις συνθήκες που θέλουν και, αν δεν τις βρουν, τις διαμορφώνουν μόνοι τους...**».

«Το επίπεδο οργάνωσης μιας αειφορικής κοινωνίας, υψηλό ή χαμηλό, εκτιμάται από τον ολοκληρωμένο βαθμό ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗΣ ΤΗΣ ΚΡΙΣΗΣ», καταδεικνύοντας έτσι το βαθμό οργάνωσης της κοινωνίας, τη συνοχή της, την οικονομική και κοινωνική της δύναμη, το επιχειρησιακό και επιστημονικό της υπόβαθρο και τα χαρακτηριστικά ακμής ή παρακμής της.

Η ΚοινΣΕπ, μέσα από τις σύγχρονες εναλλακτικές τάσεις επιχειρηματικότητας και τις καινοτομίες της επιστήμης του περιβάλλοντος, αποτελεί μεγάλο και αξιόπιστο όχημα της δυναμικής των κοινωνιών, της οργάνωσης και **(επαν)επένδυσης στην απασχολησιμότητα.** ■

Ο Άγγελος Φιάκιλης είναι μέλος ΚοινΣΕπ ένταξης και διαχειριστής της ενημερωτικής ιστοσελίδας [koinsep.org](http://koinsep.org) και η Ματίνα Κανάκη είναι υπεύθυνη Δημοσίων Σχέσεων ΚοινΣΕπ, Agriculturist, M.Sc. in Environmental & Ecological Engineering & PhD researcher Social Cooperative Entrepreneurs Mentor & Trainer.